

обдаровання автора щасливо поєднуються з його літературним хистом, із високою як для діаспорного письменника, мовно-стилістичною культурою.

Завдяки всьому цьому (а також і василіанській подвижницькій працьовитості) йому вдалося зробити помітний внесок у розкриття та висвітлення для широкої громадськості теологічного, етичного і естетичного змісту християнських традицій та обрядовості українського народу.

У наш час особливої значимості набула проблема відродження, розвитку і збереження національної духовної культури. В цій справі особлива місія належить традиційним національним обрядам. Дуже добре про це сказано у видавничій передмові Василян до другого видання книги "Пізнай свій обряд!":

"Наказом хвилі для нас є свій обряд добре знати, його розуміти, любити, цінити, зберігати та в любові до нього виховувати своїх дітей... Тільки справжнє розуміння і любов до своєї церкви і свого обряду разом в силі зберегти нас і дітей наших в розсіянні сушних при нашій церкві, обряді й народі".

Книги Ю. Катрія відзначаються високим ступенем об'єктивності висвітлення історичних явищ, фактів, ідейних концепцій і т. ін. А разом з тим надзвичайно чіткими є принципові позиції автора як християнського теолога, який дотримується певних догматів, церковного віровчення. Ще зовсім недавно, а зрідка і в наш час, за уявленнями певної частини народознавців, такий автор мусив би осуджувати і заперечувати народні обряди і звичаї як вороже йому язичество, як поганство. Але нічого подібного в книзі Ю. Катрія не знайти. Причому він цілком об'єктивно констатує, що в християнській за основним змістом українській обрядовості є деякі, так би мовити, "декоративні елементи", які походять ще з дохристиянських часів. Та ці елементи не є визначальними для основної, більш-менш свідомої частини носіїв обрядовості, і до того ж їх язичеський смисл уже не відіграє ніякої істотної ролі. Реліктові елементи давніх вірувань включені в якісно іншу світоглядну і обрядову систему із глибоким загальнолюдським, універсальним духовним змістом і національною формою. Таким чином, і для тих народознавців, які не поділяють світоглядних (і віросповідних) принципів Ю. Катрія, його праці можуть допомогти в пошуках істини, в неупередженому висвітленні проблем розвитку народної культури і, зокрема, національної обрядовості.

З СКАРБНИЦІ ПЕРЛИН УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ ХХ СТОЛІТТЯ ПРО НАРОДНЕ СВЯТО РІЗДВА ХРИСТОВОГО

(Добірка різдвяних віршів Миколи Галичка)

МУДРЕЦІ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ

Йдуть Звіздарі-Мудреці
З Української землі
Із дарами в Вифлеєм,
Де вродився Божий син.
Перший золота без міри
Ставить з Руси-України,
Злото-Слово про Закон —
Він Владика Ларіон.
Другий це Петро Могила:
Псалмоспіви, пах кадила,
Богослов'я глибину —
Ставить Новому Царю.
Третій повну міру мира
Ставить біля Бога-Сина:
Твердість віри від людей —
Йосиф Кардинал Сліпий.
Мудреці-Митрополити,
Славою Чеснот повиті,
З Української землі,
Йдуть за сяєвом зорі.
Йдуть вони туди століття:
Крізь татарське лихоліття,

Нинішні жорстокі дні —
Духа Велетні, борщі.
Мудреці близькі й далекі
Ставлять дари для Владики.
Їх веде туди зоря
І любов до їх Творця.
Манить їх свята Софія,
Ріднить спільна їх Ідея,
Світить світлая зоря
І мудрощів глибина.
Мудреці в добрі, чи в горю,
Твердо вірять в кращу долю
І надією живуть —
К сонцю прикладають путь.
Кличе їх Христос-Месія,
В них живе свята Ідея,
Певність Віри в своє Я,
Мужність й святість їх життя.
Золото, кадило й миро
Мудреців трьох з'єднало
Коло Господа Христа —
Неба і землі Царя.

Тулуза, 12.XII.1970

СПОКОНВІЧНА МІСТЕРІЯ НАРОДЖЕННЯ

Споконвічна містерія народження з висот неба, якої праобраз зустрінаємо вже в старопоганських часах на наших землях, як народження весни, перемоги сонця над зимою; сьогодні, прийнявши Христову віру, — зустрінаємо цю містерію, як народження Божого Сина Ісуса Христа.

1

Пірнув я думками в біблійні часи,
Святих Патріархів Завіту,
Почути там Аду сумні голоси,
Де праведні душі в надії жили
На прихід Спасителя Світу.

— Предвічний Родився! Цар Еммануїл! —
Лунає та вістка по Небу.
Здрігнулося пекло, зблід Сатанайл,
На Троні Давида Спаситель засів,
Печать розламалась едему.

2

Вглиблююсь гадками в минуле віків
В що ніч, що Христос народився.
Дібравсь до старезних священних гаїв,
Піднявсь до найвищих карпатських верхів
Я мій дух з духом предків зустрівся.

В священному гаї, напроти зорі,
Ясніє печерна святиня.
Зійшлись там прапредки з Пра-Русі-Землі:
Ловці, скотарі, орачі і князі,
Дід Ладо і Доля Газдиня.

Дажбога зустрічають там разом вони
Кутею із медом, грибами.
Триумфові світла, над тьмою зими
Всі раді, в надії на прихід весни,
Прийшли з Колядками-піснями.

— О, яснее сонце! Ти сходиш шодня.
Триясний, предвічний Дажбоже!
Нам дай ясний промінь, тепло і життя,
Хай згине Морини, зими мертвота,
Хай правда твоя переможе!

— Христос Народився! — почулось згори.

— Славте Його! — відгукнули
З любов'ю і радо, всі ті, що жили
По правді чи чесно в бою полягли,
Із вірою в бозі заснули.

— Христос Народився! — гримлять голоси
Старого й Нового Завіту.

— Славте! — Творцеві добра і краси,
Єдиному в Тройці, на вічні часи, —
Месії, Спасителю Світу.

3

Христос Народився! О, батьківський дім!
Немов Вифлиємська Яскиня.
Там сіно пахуче і радісний спів,
Плоди злотопола, звичаї ділів,
Світлиця мов церква-святиня.

Піду за ворота, за рідний поріг —
В селі кожна хата святиня.
Чи тиснуть морози, чи падає сніг —
Найстарший в родині звичаїв беріг,
А мати — родини жрежуня.

— Хвала Тобі, Тоже! — співає земля
Мир людям на світі! Свободу!
Зійшли срібні зорі на сині поля —
Містерія Ночі Святого Різдва,
Із роду приходить до роду.

4

Христос народився у бажаний час.
Зоря Його вічно сіяє.

Він хоче царити в серцях серед нас,
Він хоче служити наш Бог-Господь-Спас,
Він руки до нас простягає:

До тата, до мами, сестер і братів,
Як немічна вбога дитина,
До всіх у коронах й сиріт пастушків,
До предків й нащадків всіхчасних віків,
Христос Бог, Месія й Людина.

“Христос Народився!” — “Славіте Його!”
Славіть на землі і на небі,
Бо з неба зійшов Він, щоб знищить гріх-зло,
Щоб в згоді із Богом усе зажило,
Щоб всіх нас зібрать біля себе.

Христос Народився численні рази —
Від сходу до заходу сонця,
Як Жертва Безкровна на вічні часи,
В церквах на Престолах як Цар доброти
Під Видом Святішого Агніця...

*Тулуза, Франція
7 січня 1964 року.*

РІЗДВЯНА НІЧ

Різдвяну Ніч тут в чужині
Хвилюючись сприймаю.
Та Нічка привидом мені
Пригадує літа мої
Дитинства в ріднім краю.

Мов нині бачу любий край,
Різдвяно там лунає спів,
Село родинне наче рай,
Яскраве небо, білий гай,
Під гаєм батьківський мій дім.

Чистенький, біленький сніг,
М'якісінський, як з пір'я пух;
Мов килим для Христових ніг,
Аж під самісінський поріг
Хатини, де пахтить дідух.

Матуся рідна там моя
Білесенький клале обрус,
А круг гостинного стола
Збирається родина вся,
Бо в серці в кожного Ісус.

І в кожній хаті Божий Син
Невидну ручку простяга,
Архангели зійшли з вишин
І предки піднялись з могил —
З-за хмар зірненька сія.

Всі йдуть до спільного стола,
Бо вже вродився Божий Син —
Месія Правди і Добра,
Спаситель наш від пекла-зла.
Він в Божій Трійці є один.

Там в Богомільній Україні,
Де янголи і пастухи,
Де ясні зорі, небо синє,
В молитвах люди у святині
І милозвучні коляди.

Різдвяна Ніч — на чужині,
Бо там, у Ріднім Краю,
Панують іроди лихі,
Вбивають дітоньки малі
Й Ісуса все шукають.

Та не радій ти, Іроде лихий!
Христос не вбитий, Він живе.
Народ Він вірний свій, святий,
У слушний час, великий чин —
До щастя й волі поведе.

*Франція,
28 грудня 1961 року.*

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!

Ісус Христос Рождається,
Предвічний Бог в ясквині.
Дитятком усміхається
До всіх нас на чужині.

Ісус Христос Рождається
У яслах у стаєнці,
В Єгипті Він ховається
Від Ірода убивці.

Він світу сотворитель,
Владика душ спокою.
При смерті утшитель —
Шукає за тобою.

Вродивсь Бог для тебе —
Бездомний і без статку —
Його ім'я у Небі
Записане спочатку.

Як сядеш до вечері
В святую ту годину,
Відкрий же серця двері,
Прийми святу дитину.

Згадай роки дитячі,
Як йшов ти зо звздою,
В мороз сніги скрипучі
Співав із колядою:

"Я маленький хлопчик,
Став собі на стовпчик,
На сопілку граю,
Бога прославляю.

Чесні господині,
Мені не дивуйтесь,
Відмикайте скрині
Коляду готуйте!"

Ісус Христос Рождається
З Пречистої Марії,
Дитятком усміхається
Страждальній Україні.

Втирає їй Він сльози,
Змива криваві рани.
Благословенна в Бозі —
Ти, земле, вік-віками.

Благословенні гори —
Апостолом Андрієм —
Дніпро і Чорне море,
Й старий Столичний Київ!

І згине Ірод лютий,
Що Бога хоче вбити.
Тобі, Україно, бути
З Христом і вічно жити!

Тобі, Україно, бути
Зорею провідною
Гей нуте, брати, нуте!
З Христом будуйте долю!

Тулуза,
17 грудня 1971 року.

СНІП, КУТЯ І КОЛЯДА

Як Пречиста Божа Мати
Сина лобо сповила,
Прибули її вітати
Гості з-над Дніпра й Дністра.

Принесли їй сніп пшениці,
Меду, маку і грибів;
З-понад Сяну і Бистриці —
Чарівний сопілки спів.

— Дякую за жертву щирю,
Хай вас надгородить Бог.
У Ваш край, там в Україну,
Прийдем ми колись удвох:

Із Ісусиком маленьким
Помандруєм по хатах,
З нашим Господом рідненьким —
По святинях і церквах.

Бо так Мати нам сказала
Й показала всім Христа,
Й всіх кутею частувала
З-над Дністра із-над Дніпра.

— Бог Предвічний Народився! —
Заспівали гості всі,
Попрошались й розійшлися
В наші рідні краї.

З того часу в нашім краю,
В ніч народження Христа,
Мед й кутю всі споживають,
В небо лине коляда.

Тулуза, 1968 року.

РАДІСНА НОВИНА

Вість та про Ємануїла,
В Ад стрілою полетіла:
Сповістила Праотців,
Що вже скінчивсь Божий гнів.

Ще в Раю, щоб всякий знав,
Бог Прародичів карав
Смертю за непослух-гріх,
Що законом став для всіх.

Як квіт рожі серед терня,
Ось так Боже милосердя:
У долину сліз і зла —
Бог зіслав для нас Христа.

Господа Спасителя
І для нас Втішителя,
Щоб умер за нас усіх
Й смертю, смерть Він переміг.

Марно Іроди сердиті
Прагнуть Правду Божу вбити,
Нищучи всіх немовлят,
Скрізь наводять смерть і жах.

Правди Божої не вбити,
Правда вічно буде жити
В людських душах і серцях,
В небо вказуючи шлях.

Друзі! Станьмо на коліна,
Як стара Русь-Україна,
Що молилась від віків,
До Царя усіх царів.

Збудемось тоді кайданів
І злих Іродів тиранів,
Як в наш рідний Вифлеєм —
Сина-Бога ми діждем.

Хай ця радість скрізь полине,
Про появу Бога-Сина,
Й сяє зіркою у тьмі —
Тут усім нам в чужині.

Хай ця зірка з Вифлеєму
Озорить всю Україну,
Кожне місто, села й дім,
Серце й душу людям всім.

Тулуза, 2.XII.1970

ХРИСТОС ЗАПАЛЮЄ ЗІРКИ

Христос запалює Зірки
Для наших душ на Небі.
Святий Дух шепче нам іти
До Бога, Вічної Мети,
Й присвічує в потребі.

Як Бог Отець весь світ творив
Своїм Могутнім Словом,
Святий Дух Світлом просвітив,
Христос те Світло запалив
В серцях Вогнем любови.

Христос запалює Любов
В покорі і терпінні.
Святий Дух ласки корогов
Кладе в опіку премісну
Пречистої Марії.

Вона Криниця Божих Чуд,
Помилувань й любови.
Златіднеє нам Божий Суд
Зсилає Ласки на свій лад
З Небесної хорони.

*Франція,
березень 1959 року.*

РІЗДВЯНО-НОВОРІЧНИЙ ПРИВІТ І ПОБАЖАННЯ УКРАЇНЦЯМ
В УКРАЇНІ СУЩИМ І В ЦЬЛОМУ СВІТІ РОЗСІЯНИМ

Зоре ясна з Вифлеєму,
Нині не іди за хмари;
Осіяй ти Україну,
Що дає Христові дари.

Упадім ми, Українці,
Перед Богом у покорі.
З всього світу й усіх кінців,
Дайте Віру в новнім зборі.

Віру ту, що скелі ломить,
В порох розбива каміння.
Ту любов, що чуда творить,
Чисте серце і сумління!

Ти, Різдвяна Зоре Сходу
Вислана нам Провидінням!
Вже пригаслий дух народу
Оживи своїм промінням!

Єдністю думок і чину,
Щоб здобути перемогу!
Пресвятая Ти Родино,
Освяти ж ти нам дорогу!

В Україну повернутись,
Нам під рідні ясні зорі,
Іродів і юд позбутись
І забути злидні й горе.

В мирі свій вік там прожити,
Поміж сестрами й братами.
Там свої кістки зложити,
Біля наших: батька й мами.

Тулуза, 1.1.1967 року

ХРИСТОС

Вже на згадку — Христос,
Весь світ зла і погроз —
Мовкне в тихій святковій покорі,
І пастух з полонин,
Святий янгол з вишин,
І звіздар, що досліджує зорі.

Лиш Христові привіт
Посилає весь світ:
Усі раси, племена й народи.
Так вже йде з роду в рід,
Божий Син-Чоловік,
Довгожданний Месія приходить.

На Христове Різдво
Півемлі замело,
Одягло в снігову кожущину.
Ясні зорі в горі
І небесні пісні —
Прославляють там Божу Дитину.

В кожній хаті в цю ніч
Повно запаху свіч,
Коляда та родинна гостина.
Христос всіх звеселив,
Миром світ обдарив —
Від старих до малої дитини.

Заспіваймо всі ми,
України сини,
Цю святу коляду: "Бог предвічний".
З нами Бог в чужині,
Бог на рідній землі,
Бог в серцях, у піснях Новорічних.

Коло ясел Христа
Вся Христова рідня:
Святий Йосип й Ісусова Мати,
Вифлеємська зоря,
Що царів привела,
Пастухи й херувими крилаті.

Христос вічний, живий,
Йде між грішних людей,
Над злом-смертю несе перемогу.
І як Бог Він Єством —
Нам під хлібом й вином,
Лишив лік — у безсмерття дорогу.

Тулуза, 1.1.1973 року

*Автор про себе і про свою книжку
“На схилах гір Карпат і Піренеїв”*

Збірка “На схилах гір Карпат і Піренеїв” є наче витяг спогадів із мого шістдесятилітнього життя. Понад тридцять літ життя на схилах мальовничого карпатського Бескиду в зеленому підгір’ю у рідній Україні. Других тридцять літ у Західній Європі за Карпатами, Альпами, Піренеями, аж над берегами Атлантийського Океану.

Із широї душі та гарячого серця промовляю до Вас, мої земляки, на рідних землях, засланнях, у Азії, у країнах Європи, за широкими водами океану: в ЗСА, Канаді, Бразилії, Аргентині, у далекій Австралії, Новій Зеландії та Океанії.

Пам’ятаймо, дорогі земляки, одну велику Правду: де б ми не народились і де б ми не перебували на праці, яке б ми громадянство не прийняли, і навіть на високім становищі опинились, ми є синами і доньками славного великого українського народу, членами Церкви Христової та живими квітами, в терновій короні Християнської України. Коли ми прощались із рідною землею, коли ми покидали свій рідний край, ми не взяли з собою нічого. Усе ми залишили там на рідних землях: рідних батьків та матерів, братів і сестер, друзів та приятелів. Нашу буйну веселу молодість, хати, церкви, пам’ятники, родючі поля, зелененькі гаї, ліси й діброви, тихі білесенькі села та гамірливі міста.

У широкий і невідомий нам світ пішли ми з порожніми руками, шукаючи праці, притулку та захисту від руки окупанта. І знайшовши сякий-такий притулок, дихнувши вільним повітрям між вільними народами в світі, — ми знову віджили, піднесли в гору свої опущені чола та промовили до світу наше українське слово:

— О, світе! Вільний великий світе! Ми також мешканці твої, хоч, правда, живемо убого, неначе ті жебраки — спочатку в дерев’яних бараках, в убогих розвалених хатах — однак духово ми багаті, сильні та невгнуті, бо сяють нам святкові дні, дні слави й незабутні.

Ті славі святкові дні, спогади з наших рідних хат-світлиць, Церков і Святинь — то є наші великі, духові скарби, то є наша спадщина, перли тисячолітньої Християнської України.

Найбільший наш духовий скарб, якого не мав сили зграбувати від нас навіть наш найбільший ворог, це є наша Свята Віра, захована глибоко на самому споді нашої душі: любов до Господа Бога Ісуса Христа й Пречистої Діви Марії, що вдихнула нам в нашу душу Свята Церква Христова.

Другий наш духовий цінний скарб, то є наша гаряча любов до своєї рідної мови, пісні, звичаї, любов до України, що її вщепила у наше серце наша рідна мати тоді, як нам співала ніжних українських пісень, коліскових.

Великі два духові скарби: Бог і Україна. То наші могутні крила, то наша радість і надія. Церква і Україна — то наша гордість, краса і слава. Без тих двох духових скарбів українець сумує і так тужить, як дитина за мамою. Без наших духових скарбів — ми нидіємо й в’янемо, як риба без води. Щоб не забути та не розгубити тих духових скарбів, якими і я живу вже понад шістдесят років — півкопи літ на схилах рідних Карпат, других півкопи літ на схилах чужих Піренеїв — я їх покосив, як косар косить траву і зілля, сушить їх та й складає в копиці. Як жнець залізним серпом жне золоті стебла пшениці, в’яже в снопи, складає в полукипки, так я їх пов’язав у вірші, наклав на драбинястий віз та й везу широкими світами наше спільне духове добро. Несу або посилаю його всюди, де лишень знаю, що там б’ється хоч одно побожне патріотичне українське серце.

Байдуже, чи те серце б’ється самотно, видніє, мов би той острівець серед моря чужого оточення, чи б’ються ті серця гармонійним тактом в українських родинях, громадських організаціях, чи у церковних Братствах.

Друкуючи мої скромні записки-спогади на далекій чужині, — святочно заявляю: Хай буде честь і слава Великому Богові в Трійці Святій Єдиному, що в Провидінні Своім Всемогучім благословив мої молоді літа, дозволив мені жити на найкращих і найбагатших просторах земної кулі, яку ми зємо Україною. Тієї самої рідної землі, що від молоденьких літ наповняла мою душу чаром мелодійних пісень, казок, співанок, Різдвяних колядок, щедрівок, Великодніх гаївок, веснянок, святочних обрядів та цікавих народних звичаїв.

Бадьорив Милосердний Господь Бог мою душу та радував серце: гомоном церковних дзвонів, щебетом пташок та леготом легкого вітру, що віяв із калинових гаїв, зелених дібров, квітучих степів, барвистих левад, берегів та узбіч прекрасного карпатського узгір’я. Різьбив Наймудріший Мистець-Архитворець мій розум, ставив та гартував мою волю — за Його Святою Волею. А воля Божа є, була і буде найкращою моєю учителькою й ясною провідною зіркою на дорозі мого життя. Дозволив Небесний Володар половину мого віку працювати, учитись та ходити тими самими стежками й дорогами, що ними ходили наші володарі: королі, князі, княжі лицарі-вої; славі козаки-запорожці з своїми отаманами, полковниками та гетьманами. Там, де боролись за Волю України Січові Стрільці, Вояки

української Армії, герої підпільних організацій та безстрашні лицарі УПА. Помагає мені Господь Бог та Пречиста Діва Мати Божа й Благословили Вони мені й другу половину мого віку: працювати, їздити й пішки мандрувати тими країнами, де також десь-недесь незатертими карбами між чужими людьми промовляють історичні пам'ятки нашої старовинної слави: "Руської правди". Тієї Русько-Української Правди, яку в Західній Європі вже більше як 900 літ започаткувала Київська княжна Анна Ярослав, згодом — королева Франції. Продовжували ту Русько-Українську Правду в Західній Європі: владика Петро Акерович, Орлик, Петлора, Коновалець. Поширили та й далі розбудовують наші світські діячі-учені, духовні та високопоставлені особи аж по нинішні дні з Їх Блажеством Верховним Архипастирем-Патріярхом Кир Йосипом у проводі. Широко й далеко простяглись ті високі гірські схили, здається, — ні початку, ні кінця їм немає. Ген-ген угорі вони торкаються стелі голубого неба, то знову спадають, знижуються в долину ярами, ріками, струмочками-потічками спускаються аж до берегів океану. Не легко нам, дорогі земляки, на схилах чужих гір, на рівнинах чужих піль, над берегами чужих рік працювати, як про це співаємо в пісні.

Друзі мої українці, сестри й брати милі,
Чи знаєте скільки років ми вже на чужині?
На чужині тяжко жити, тяжко працювати,
А ще тяжче, як прийдеться, в чужині вмирати.

Усі ми тут подібні до тих євреїв, про яких пише Псаломспівець в псаломі 137-мому. Вони були вигнані й забрані у вавилонську неволю, там вони тяжко бідували та гірко плакали над чужими ріками, згадуючи свій рідний край, свій Єрусалим, свій Сіон. Подібна доля зустріла й нас українців. Плачуть українські вигнанці над чужими ріками в холодном Сибірі, тужать в Європі, Америці, Азії, Австралії й інших країнах. Плачуть і скучають, бо чужина нас не гріє, чужі люди нас не розуміють. Вийде наш українець в поле, погляне на пшеничні й виноградні поля, на зелені ліси, на левали, та те все не його. Іде чужим містом — там повно величавих святинь, будов, пам'ятників, та вони серце нашого брата не радують. Повернеться українець до хати (може, в кого є своя, тяжкою працею зароблена й куплена хата), та вона не та його хата.

Лиш ті святі Ікони та вишивані рушники, що дехто привіз ще з дому нагадують нашу милу українську хату. Лиш наші прекрасні святі Богослуження пригадують нам наші Церкви-святині. Українська книжка, часопис, пісні й звичаї пригадують нам наш Рідний Край-Україну.

Щоб хоч трішки пригадати деякі важніші події, що пам'ятаю з рідної України та щоб відмітити наше творче життя над чужими ріками, щоб пригадати наші звичаї, наш Український Сіон, я вирішив видрукувати ось цю книжку: "На схилах гір Карпат і Піренеїв".

Закінчуючи своє слово, хочу Вас всіх привітати та духово підбадьорити.

Нехай же буде все нам добре
У нашім Краю й в чужині,
Бо правда лихо переборє
Й настануть ще щасливі дні!

І дійсно — воно так і буде, якщо ми будемо пам'ятати й зберігати наші духові скарби й своїм діточкам їх заціплюватимем у молоде серце. Вірмо свято й непохитно, що не за горами той час, коли наша стара Русько-Українська Правда розцвіте наново й заманіфестує в своїй красі, величі і славі.

Тулуза, Франція

Микола ГАЛИЧКО*

* Тексти подаємо за виданням: Микола Галичко. На схилах гір Карпат і Піренеїв. Тулуза—Париж, 1975. Звідси взято також розповідь автора про себе, надруковану як вступне слово до книжки.

Збірка "На схилах Карпат і Піренеїв" містить також післямову Богдана Куриласа, яка допомагає збагнути унікальність, особливу змістовність, на перший погляд, "простої", не насиченої метафорами і загадковими символами поезії автора. У своїй зовні простій формі вона несе великий християнсько-патріотичний, поетично-містичний зміст, виражаючи найзаповітніші думки і почуття українських християн другої половини ХХ століття.

З післямови довідуємося, що М. Галичко розпочав свою творчу діяльність ще до війни. Вже тоді ряд його творів набули поширення як всенародні співанки. Перша велика збірка творів М. Галичка вийшла 1957 року, а дещо згодом з'явилася друга — "Володарка Піренеїв". Та найбільше визнання принесла автору третя його велика книжка "На схилах гір Карпат і Піренеїв". Як пише Б. Курилас, цей том можна назвати своєрідною поетичною енциклопедією українознавства, який разом з попередніми збірками автора, відображає священний пафос та подвижницький ентузіазм українських патріотів, які вірили і вірять у духовне відродження і оновлення християнської України в "народів вольнім колі".